

بانک مرکزی اگر بخواهد ثبت سفارش می کند و اگر نخواهد هم چنین نمی کند.

بلوکه شدن سرمایه در گردش

بانک مرکزی در پاسخ به تورم، با فروش ارزهای خارجی در بازار پول دخالت می کند که باعث کاهش نرخ واقعی ارز می شد. سیاست گذاران در واکنش به نوسانات ارزی در کشور، از سیاست های نرخ ارز به عنوان ابزاری برای سیاست تجاری استفاده می کنند. به طور مشخص در سال های اخیر با تحریم ها، کشور بازار نیما را معرفی کرد. سامانه نیما با تنظیم تقاضای واردات متناسب با صادرات کشور، عرضه و تقاضای ارز را با هدف کاهش تریق ارز بانک مرکزی به بازار مبادلات همسوم می کند. علاوه بر نیما، یک بازار موازی مبادله به دنبال تنظیم تقاضا و عرضه غیر تجاری مانند گردشگری و خروج سرمایه معرفی شد. در حالی که بازارهای دوگانه در کنترل تقاضای ارز و جلوگیری از بحران های مهم مؤثر بوده، شکاف بین نرخ ارز نیما و نرخ آزاد، فضای را برای تقاضای مازاد برای واردات ایجاد می کند و سیاست گذاران را به سمت افزایش تعرفه ها سوق می دهد. این شکاف در سال های اخیر بیشتر شده است. به عنوان مثال، میانگین نرخ گمرکی ۴۳۲۲۰ ریال و نرخ در بازار آزاد ۲۵۸۵۴۰ ریال بوده است. در این میان، چون مشکل از اساس حل نشده است، فعالان برای دریافت همین ارز هم باید در صف های چندین ماهه بمانند. مسئله تخصیص ارز منجر به مشکلات زیادی برای فعالان اقتصادی شده است. علی نقیب، فعال اقتصادی و رئیس کانون کارآفرینان می گوید: تصمیماتی که بانک مرکزی برای اقتصاد می گیرد، برای تولید و بخش صنعت چالش ایجاد می کند. از یک سو، تخصیص ارز صف طولانی دارد و از سوی دیگر زمانی هم که ارز تخصیص می یابد تنها ۲۰ روز زمان هست که فعال اقتصادی ارز را تحویل بگیرد و این صحیح نیست. او ادامه می دهد: فعال اقتصادی که قرار است ارز را تحویل بگیرد مجبور بوده قبل از تخصیص ارز سرمایه خود را در بانک بلوکه

با وجود گذشت حدود ۴۴ سال از پیروزی انقلاب اسلامی، هنوز نظام اقتصادی ایران با ابهامات زیادی مواجه است. در حالی که اصل ۴۴ قانون اساسی، اقتصاد را دولتی دیده، ولی سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، حداکثر سهم دولت در اقتصاد را ۲۰ درصد تعیین کرده است

کند تا در صف قرار بگیرد. این در حالی است که مشکل سرمایه در گردش به دلیل سیاست های انقباضی بانک مرکزی منجر به رکود شده است. تورم و کمبود نقدینگی هم مسئله را بغرنج تر کرده است.

گروگان گیری تجاری

احسان فدایی، فعال صنعت لوازم خانگی در همین باره توضیح می دهد: در پروسه تولید یک نکته وجود دارد و پرچالش ترین مشکلات فعالان صنعتی در سال های اخیر و به خصوص در جهش های ارزی متوجه بدنه فعال صنعتی است. این مشکلات هم عمدتاً ناشی از بخش نامه های خلق الساعه است که به تعدد صادر می شود. همان طور که می دانید واژه صنعت نیاز به سیاست های صنعتی بلندمدت دارد. متأسفانه مشکلات ارزی و محدودیت هایی که برای تولیدکنندگان به وجود می آید توسط وزارت صمت و بانک مرکزی به وجود می آید. در وزارت صمت ساختار پایه های هنوز به یک ثبات کامل نرسیده است و این وزارتخانه یکی از پرتنش ترین وزارتخانه ها است که در طول ده سال گذشته چندین بار وزیر و معاونان آن وزیر عوض شده اند و سیاست گذاری ها به کلی عوض می شوند. فدایی ادامه می دهد: از سوی دیگر سیاست های بانک مرکزی انقباضی است و در اول سال بحث سهمیه بندی ارز مطرح شده است که سیاست های انقباضی بانک مرکزی آن را تشدید می کند اما فعالان صنعتی با دستورالعمل های خلق الساعه به دلیل این انتقادات منتفی شد ۱۴۰۲ مواجه شدند که سهمیه بندی ارز بود و سامانه جامع تجارت قفل شد و فعالان صنعتی اعتراضات زیادی نسبت به آن داشتند. طبق قانون جدید معیار سهمیه بندی ارز در ثبت سفارش این بود که هر آنچه در سال ۱۴۰۱ از سفارش های شما قبول و تایید شده یک درصد بیشتر در سال ۱۴۰۲ تبدیل به مبنای ثبت سفارش می شود. این یک بخش نامه خلق الساعه بود که به تولیدکنندگان کشور شوک وارد کرد.

این فعال اقتصادی اضافه می کند: فعالان اقتصادی برای اصلاح مشکلات سامانه ثبت سفارش بارها با دولت مذاکره کردند اما به شکلی ناگهانی ثبت سفارش، ملاک قرار می گرفت. از سوی دیگر به دلیل جهش ارزی در سال ۱۴۰۱ و فقدان تخصیص ارز مناسب، همه واحدهای تولیدی از نیمایی به تالار دوم منتقل شدند. این مسئله نشان دهنده این بود که سیاست های جراحی اقتصادی و تعدیل اقتصادی دولت در سال ۱۴۰۱ به نتیجه نرسیده است. با این همه دولت به این سیاست ها کماکان ادامه داد و این روند ادامه یافت. در سال ۱۴۰۲ باز هم شاخص ها بحرانی تر شد. سیاست های ناشی از سیاست های انقباضی و جراحی های اقتصادی واحدهای تولیدی، آسیب فعالان را افزایش داد. فعالان اقتصادی با ارز ۲۶ هزار تومانی مواجه شدند. در حالی که سرمایه در گردش نداشتند و پیش از این کالاهای خود را در سال قبل، با قیمت های قبلی فروخته بودند.

فدایی می گوید: واحدهای تولیدی ما با سهمیه تولیدی دستوری مواجه اند و به هر حال ناچارند که با سیاست های انقباضی، مواجه شوند. به همین دلیل کالاهای خود را درصدی، ترخیص کردند. زمانی که کالاهای در گمرک هستند، مشکلاتی به وجود می آید و به همین دلیل، مجبور به تخصیص درصدی شدند. در سال ۱۴۰۱ فعالان اقتصادی کالاهای را با قیمت همان سال فروخته بودند اما در سال ۱۴۰۲ تولیدکنندگان مجبور بودند کالاهای خود را با ارز جدید و بر مبنای قیمت سال جدید ترخیص کنند؛ بحرانی که در سال ۱۴۰۲ وجود داشت و برای این بود که

فعالان جهت اینکه سفارش های قبلی خود را ترخیص کنند و چون کالاهای تولید کرده و در سال ۱۴۰۱ فروخته بودند، باید در سال ۱۴۰۲ با ارز ۳۶ هزار تومانی و نه ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی، ترخیص می کردند. ارزشی هم که در پایان می ماند به دلیل پرداخت مابه التفاوت زمین گیر شد و عملاً سرمایه ای برای او باقی نمی ماند. چراکه تعهد ارزی برای سال ۱۴۰۲ بود و کالاهای با قیمت ۱۴۰۱ فروخته شدند.

فدایی اظهار می کند: در شش ماه اول سال ۱۴۰۳، شرایط وخیم تر هم شد و با ابلاغ یک دستورالعمل شبانه و خلق الساعه که برخلاف ماده ۲۴ قانون بهبود محیط کسب و کار است، این وضعیت بدتر شد. ماده ۲۴ قانون ۴۴ بهبود محیط کسب و کار می گوید هر آیین نامه ای که مربوط به واحدهای تولیدی است باید یک ماه زودتر در معرض دید واحدهای اقتصادی گذاشته شود و یک ماه فرصت وجود داشته باشد تا فعال اقتصادی خود را با شرایط جدید دولت وفق دهد. همچنین این دستورالعمل خلق الساعه تمام واحدهای تولیدی را ملزم می کند که باید برآورد تولید خود را در سال ۱۴۰۳ بررسی کنند و توضیح دهند میزان تولیدشان چقدر از نیاز دارد که به آن ارز تخصیص یابد. خود این بررسی ها حدود دو ماه طول می کشد و بعد ادارات استان ها توضیح های فعالان اقتصادی را بررسی کرده و توضیح می دهند که دستورالعمل برای تولید چیست. اگر بررسی ها، مورد تایید باشد، ارز را برای دفاتر تخصصی وزارت صمت می فرستند و بعد از آن تازه یک ماه بعد این بخشنامه اجرا می شود. در همین ماده، واحدهای تولیدی، درگیر می شوند و ثبت سفارش واحدهای تولیدی در این چند ماه قطع می شود. این فرآیند تداوم می یابد و بعد از اینکه همه چیز تایید شود هم زمانی که بانک مرکزی متوجه شد ارز به اندازه کافی همه واحدهای تولیدی ندارند، دوباره از همین دستورالعمل خلق الساعه عبور و تخطی می کند. با وجود اینکه شعارهای کشور بر مبنای حمایت از واحدهای تازه تاسیس است، واحدهای جدید تاسیس هم ارز بسیار کمی و معادل تنها یک میلیون دلار دریافت می کنند.

این فعال اقتصادی همچنان ادامه می دهد: بسیاری از کالاهای به دلیل مشکلات ثبت سفارش با وجود اینکه وارد گمرک شده اند اما ترخیص نمی شوند. از یک طرف دیگر اعتبار تولیدکننده داخلی در مقابل تامین کنندگان خارجی زیر سوال می رود و از سوی دیگر، کالاهای در انبار می ماند و هزینه های انبار به تولیدکنندگان تحمیل می شود. وی در پایان اظهار می کند: در این میان، شاهکار بانک مرکزی هم این بود که بخش نامه ای ابلاغ کرد که برای تخصیص ارز واحدهای تولیدی که در دوران رکود تحریمی قرار دارند، وضعیت را بدتر کرد. در زمانی که تولیدکننده باید سرمایه در گردش خود را به حساب های مالی اعلام شده توسط بانک مرکزی واریز کند و بلوکه کند تا اجازه تخصیص ارز به آن ها داده شود؛ اینجا تولیدکنندگان در دامی می افتند که هم تخصیص ارز ممکن نیست و هم پول فعال را بلوکه می کنند و سرمایه در گردش قفل می شود. بعد از اینکه زمان تخصیص ارز فرا رسید، تولیدکننده باید دوباره پول پیدا کند تا بتواند ارز دریافت کند. این در حالی است که اگر این ارز را خرید هم جریمه می شوید و امتیاز تخصیص ارز فعالان باطل می شود. علاوه بر همه این ها، ۵ درصد مبلغ ثبت سفارش را باید به عنوان جریمه پرداخت کنند. تازه گمرک هم در پاسخ به اعتراض فعالان اقتصادی می گوید پنج ماه فرصت دارید تا کالای خود را ترخیص کنید و اگر یک روز از پنج ماه گذشت، مسئله تولیدکننده و بانک مرکزی است و در هر صورت باید جریمه ها پرداخت شود.

فعالان خصوصی

بدهی ۱۶۲ هزار میلیارد تومانی دولت به پالایشگاه ها

میزان بدهی دولت به پالایشگاه ها به ۱۶۲ هزار میلیارد تومان رسیده است و پالایشگاه ها در سال ۱۴۰۱ بیش از ۵۳ هزار میلیارد تومان مالیات مستقیم به دولت پرداخت کرده اند. به گزارش ایسنا، ناصر عاشوری، دبیرکل انجمن صنفی کارفرمایی صنعت پالایش نفت کشور گفت: عدم پرداخت به موقع مطالبات پالایشگاه ها در سه سال گذشته تأثیر منفی بر تمامی بخش های صنعت پالایش نفت داشته است. اورهال ها با تأخیر انجام شده و نقدینگی که باید برای توسعه تزریق می شد، به موقع تأمین نشده است. او افزود: اگر پالایشگاه ها بتوانند به سوددهی برسند، تأثیر منفی این وضعیت بر رشد اقتصادی کشور و افزایش ناترازی ها مشاهده می شود. مشکلات نقدینگی در پالایشگاه ها به کاهش سرمایه گذاری و اختلال در تأمین مالی پروژه های جدید منجر شده است که نتیجه آن کاهش تولید و بهره وری و در نهایت کاهش رشد اقتصادی بوده است. انتظار می رود وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه در دولت چهاردهم روند قبلی را اصلاح کنند.

صادرات ۳۳۰ میلیون دلاری خرما

ارزش صادرات خرما به ۳۳۰ میلیون دلار رسیده است، در حالی که امکان افزایش صادرات خرما به یک میلیارد دلار ظرف ۵ سال آینده وجود دارد. به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان، محسن رشیدفرخی، رئیس انجمن خرما با بیان اینکه ارزش صادرات خرما تا ۴۴۰ میلیون دلار رفته بود، عنوان کرد: براساس سیاست مسئولان مبنی بر محدودیت صادرات خرما در بیک مصرف به بازارهای هدف موجب شد تا صادرات به رقم ۳۰۰ تا ۳۳۰ میلیون دلار برسد که این اختلاف قیمت به دلیل نااطمینانی بازارهای هدف و تجار در اتخاذ تصمیمات خلق الساعه، تلاطم در قیمت های ارزی و عدم ثبات در ارزش پول ملی، عدم دسترسی به بانک های جهانی برای بازگشت پول و بحث بازگشت ارز مطابق با محصولات پدیدآمده همچون پتروشیمی کاهش صادرات را رقم زده است. او ادامه داد: با رفع موانع و مشکلات پیش روی صادرکنندگان و عدم اتخاذ از تصمیمات خلق الساعه محدودیت و ممنوعیت صادرات، امکان افزایش درآمدهای ارزی به یک میلیارد دلار ظرف ۵ سال آینده بدون افزایش میزان تولید وجود دارد.

قرار داد ملکی غیر قانونی با واسطه ایرانی

شاهد انعقاد قراردادهای محرمانه و زیرزمینی افغان ها برای اجاره مسکن هسستم به طوری که قرارداد اجاره خانه به نام یک ایرانی ثبت می شود اما افغان ها در آن خانه ساکن می شوند و اجاره بها را می پردازند. به گزارش ایسنا، مجید کوچ ضایی، دبیر اتحادیه مشاوران املاک زاهدان گفت: خرید و فروش املاک و مستغلات برای اتباع افغان و هر اتباع خارجی ممنوع است و انجام نمی شود. اگر هر معامله ای انجام شود فاقد ارزش است و ثبت نمی شود. اگر هم افغان ها معامله ای انجام دادند این معامله به نام یک ایرانی انجام و سند آن به نام ایرانی ثبت شده است چراکه نه دفتر خانه و نه مشاوران املاک، سند رسمی و قطعی را به نام یک تبعه خارجی ثبت نمی کنند. او با بیان اینکه افغان هایی که تقاضای اجاره مسکن را دارند باید پروسه قانونی آن را طی کنند، افزود: افغان ها چنانچه پاسپورت و مجوز اقامت داشته باشند، اداره امور اتباع خارجی به آنها مجوز اجاره می دهد و این افراد به طور قانونی با مجوزی که از اداره امور اتباع دارند می توانند اقدام به این کار کنند.